

Vabariigi Valitsuse 13. märtsi 2020. a korralduse nr 77 „Eriolukorra meetmete rakendamine“ muutmise korralduse eelnõu seletuskiri

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra. Eriolukorra lahendamiseks kehtestas Vabariigi Valitsus 13. märtsi 2020. a korraldusega nr 77 eriolukorra meetmed, mille eesmärk on tõkestada COVID-19 haigust põhjustava SARS-CoV-2 koroonaviiruse epideemilist levikut.

Kehtiva korraldusega on keelatud spordi- ja liikumisüritused ning keelatud on külastada muuseume.

Korralduse muudatusega lubatakse õues toimuvad spordi- ja liikumisüritused, kui nendes tegevustes osalejaid on maksimaalselt kümme ning kui järgitakse 2 + 2 reeglit (koos tohib liikuda üksi või kahekesi ning teistega tuleb hoida 2-meetrist vahet). Tegevuse korraldaja peab olema taganud desinfitseerimisvahendite olemasolu. Tegevuse korraldamisel on vaja lisaks hoida osalejate vahel distantsi ja rühmas olevaid inimesi hajutada, samuti tuleb rühmade komplekteerimisel arvestada osalejate vanust ning vahendeid tuleb desinfitseerida. Samuti tuleb tagada korraldaja vastutus tegevuste elluviimisel, kuna juhendatud ja organiseeritud tegevuste puhul on suurem tõenäosus, et järgitakse kehtestatud nõudeid. Seega on nakkuse levimise risk väiksem kui omal algatusel tegevuste ja kogunemiste korral.

Nimetatud tegevuste lubamisega on viiruse nakkuse oht väike. Tegevuste lubamine samas suurendab inimestevahelisi otsekontakte märgatavalt. Samuti võib tegevuse lubamisega suureneda ühissõidukite kasutamine, et liikuda tegevuste toimumise kohta ja sealt tagasi.

Piirangute leevendamine toetab Eesti elanike heaolu ning annab senisest suurema võimaluse praktiseerida vabaajategevusi ning maandatud riskidega sotsialiseeruda. Liikumisharrastusega regulaarselt tegelevate inimeste osakaal Eesti elanikes hulgas on 40,2%, kellest suur osa tarbib erinevaid sporditeenuseid. Tegevustel on positiivne mõju vaimsele ja füüsilisele tervisele – nõuetekohane tegevuste läbiviimine toetab positiivselt nii noorte kui ka täiskasvanute tervist. Samuti on tegevuste võimaldamisel positiivne mõju juhendajate ja treenerite toimetulekule – tegevuse jätkamine mõjutab positiivselt nende majanduslikku sissetulekut.

Teiste riikide praktikast võib esile tuua, et Norras lubatakse 27. aprillist sportlikud tegevused, kui suudetakse järgida Norra Terviseameti soovitusi sotsiaalse distantsi ja rühma suuruse kohta (viis inimest). Spordiklubid, ujulad, veekeskused jms on jätkuvalt suletud. Islandil lubatakse alates 4. maist vabas õhus sportlikud tegevused kuni neli inimest rühmas ja kui tagatud on 2 meetrit distantsi. Luksemburgis on kavas alates 25. maist koolivälised asutused uuesti avada, aga näiteks sporditegevusi ei toimu kooliaasta lõpuni. Austrias on alates 1. maist plaanis hakata leevendama järk-järgult massi- ja rahvaspordialade piiranguid. Kergejõustiku-, tennise-, golfi-, ratsaspordirajatised avatakse. Individuaalspordialadel on võimalik hakata treenima sisehallides järgmisest nädalast. Treeningutel tuleb hoida 2 meetrit distantsi, siseruumides on piirangud inimeste arvule (20 m² kohta üks inimene). Jalgpallitreeningutel tohib osaleda kuni kuus inimest korraga. Rootsis soovitatakse spordiklubidel pidada treeningud väljas. Tšehhis on alates 20. aprillist lubatud professionaalsete sportlaste välitreeningud ilma publikuta, kuni kümme inimest. Alates 11. maist on lubatud spordisaalide ja spordikeskuste avamine riietusruumi ja duširuumideta. Sloveenias on alates 20. aprillist lubatud välistingimustes

sportimine ja vaba aja veetmine, samuti avatakse spordirajatised, säilitada tuleb ohutu kaugus teistest.

Korralduse muudatusega võimaldatakse vabaõhumuuseumide ja muuseumide õues olevate eksponaatide külastamine.

Muuseumi territooriumile lubatakse külastajaid maksimaalselt kümnestes rühmades ja järgima peab peaministri 24. märtsi 2020. a korralduse nr 45 punktis 1 sätestatud liikumisvabaduse piiranguid (2 + 2 reeglit). Samuti peab muuseumipidaja tagama külastajatele desinfitseerimisvahendite olemasolu muuseumi territooriumil. Eksponaatidesse siseneda endiselt ei tohi, nt ei ole lubatud külastada vabaõhumuuseumi territooriumil olevaid talumajasid.

Eestis on 190 muuseumi 249 külastuskohaga. Aastane muuseumikülastuste koguarv on 3,38 miljonit, sh ca 1/3 nendest on välituristid. Muuseumide sulgemine külastajatele 1,5 kuuks on tekitanud nende eelarvesse ca 2,33 miljoni euro suuruse puudujäägi. Seeläbi on mõjutatud üle Eesti ligi 2000 muuseumitöötajat. Eraldi statistika vabaõhumuuseumide kohta puudub. Lisaks klassikalisele Tallinnas asuvale Eesti Vabaõhumuuseumile (2019. a omatulu 1 408 610 eurot; külastajate arv 135 200, sh 40% välituristid; 127 töötajat) on mitmetel muuseumidel suuremaid või väiksemaid suletavaid välialasid, mida võib käsitleda teatud mõttes vabaõhumuuseumina.

Eriolukorra ajaks ei ole kehtestatud külastamise keeldu linnuste ja kloostrite varemetele ning mõisaparkidele (millel on suletavad territooriumid ning külastamine on piletiga), mis ei tegutse mõne muuseumi koosseisus, kuid nende omanikud on teinud ise otsuse külastajatele oma territooriumid sulgeda.

Suuremas või väiksemas mahus suletavaid välialasid on 49 muuseumil ja kultuurimälestisel.

Nimetatud tegevuste lubamisega on viiruse nakkuse oht väike, kuna külastamise kestus on lühiajaline ning võimalik on rakendada külastajate hajutamist territooriumil. Lisaks võib vabaõhumuuseumide külastamise võimaluse lisandumine vähendada suurte rahvamasside kogunemist matkaradadele, parkidesse või teistesse avalikesse ajaveetmispaikadesse. Piirangute leevendamine toetab Eesti elanike heaolu ning annab senisest suurema võimaluse praktiseerida vabaajategevusi ning maandatud riskidega sotsialiseeruda.

Korraldus jõustub 2. mail 2020. a, et anda teenuse osutajatele aega tegevuse ümberkorraldamiseks ja desinfitseerimisvahendite hankimiseks.

Korralduses nähakse massiteabevahendite valdajatele ette kohustus avaldada korraldus viivitamata, muutmata kujul ja tasuta. Korralduse viivitamatu avaldamise kohustus on vajalik, et kõik puudutatud isikud oleksid teadlikud eriolukorraga seotud piirangute leevendamisest.